

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лінгвістична географія

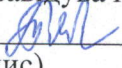
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія

Київ – 2016

Робоча програма з навчальної дисципліни «Лінгвістична географія» для аспірантів за спеціальністю 035 Філологія «31» травня 2016 року. – 16 с.

Укладачі: в.о. завідувача відділу, к.ф.н. Рябець Людмила Віталіївна,
ст.н.с., к.ф.н. Кобирина Галина Степанівна

Робочу програму навчальної дисципліни «Лінгвістична географія»
рекомендовано на засіданні відділу діалектології
Протокол № 5 від «26» травня 2016 року

В. о. завідувача відділу діалектології
 (Л.В. Рябець)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалила вчена рада Інституту української мови НАН України
Протокол № 7 від «31» травня 2016 року

Заступник голови вченої ради Інституту
 (Н.Г. Горголюк)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 року

Учений секретар Інституту
 (В.О. Яцій)
(підпис) (прізвище та ініціали)
«31» травня 2016 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна/заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Нормативна / за вільним вибором аспіранта
Модулів – 1	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки II
Змістових модулів – 2		Семестр IV
Загальна кількість годин – 90		Лекції 20 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 4	Рівень освіти третій (освітньо-науковий)	Семінарські 10 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Вид контролю IV семестр – залік

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу «Лінгвістична географія» – вивчення мовних особливостей в українському просторі, що передбачає розгляд основних понять лінгвістичної географії (лінгвістична карта, ареал, ізоглоса), аналіз принципів, методів картографування; відображення й інтерпретація мовного матеріалу на лінгвістичних картах; розвиток українського регіонального картографування; пізнання історичного розвитку споріднених мов, їхньої територіальної диференціації; представлення українського матеріалу в міжнародних лінгвогеографічних проектах.

1.2. Завдання викладання дисципліни «Лінгвістична географія»:

- 1) проаналізувати структурні рівні української мови з проекцією в просторі і часі;
- 2) осмислити типи лінгвістичного картографування;
- 3) з'ясувати причини мовного розмаїття українського простору;
- 4) проаналізувати лінгвістичні атласи.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні:

знати:

- 1) історію розвитку лінгвістичної географії;
- 2) типологію і структуру українського континууму;
- 3) різновиди лінгвістичних атласів;
- 4) типи лінгвістичного картографування;

уміти:

- 1) читати лінгвістичну карту;
- 2) аналізувати та пояснювати мовні явища, спроектовані на лінгвістичну карту;
- 3) окреслювати ареали поширення мовних явищ, нанесених на лінгвістичну карту;
- 4) виявляти ізоглоси української мови у слов'янському контексті;
- 5) аналізувати та пояснювати інтра- й екстралінгвістичні чинники статичності та динаміки мовної системи.

Набуті знання й уміння сприятимуть формуванню таких **компетенцій**:

- 1) знання основ лінгвістичної географії важливе для подальшої наукової праці в галузі діалектології, історії мови, етимології;
- 2) уміння аналізувати мовні явища, спроектовані на лінгвістичну карту, допоможе використати дані міжмовних лінгвістичних атласів у славістичних дослідженнях, зокрема в галузі етимології та порівняльно-історичного мовознавства.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. *Основи лінгвістичної географії як окремого розділу мовознавства*

Тема 1. Лінгвістична географія як окремий розділ мовознавства. Предмет і завдання лінгвістичної географії. Із історії лінгвістичної географії. Школи лінгвістичної географії. Наукова спадщина К.П. Михальчука.

Тема 2. Мовний ареал як основне поняття лінгвістичної географії. Час і простір у лінгвістичній географії. Різновиди лінгвістичних атласів.

Тема 3. Українська лінгвістична географія та діалектологія. Закономірності й основні тенденції розвитку національної мови. Характеристика міжмовних і міждіалектних контактів.

Тема 4. Лінгвістична карта як географічна проекція мовного простору. Типи лінгвістичного картографування: дворівневе, додаткове. Методи картографування лінгвістичного простору. Типи лінгвістичних атласів. Рекартографування.

Тема 5. Національний атлас української мови – фундаментальна праця українських діалектологів. Діалектне членування української мови і структурно-типологічна класифікація українських говорів. Виявлення діалектної основи української літературної мови, її взаємозв'язків із говорами на різних історичних етапах за допомогою лінгвогеографії.

Атлас української мови як інформаційне джерело про мовлення, мову, буття українського народу в різних часових і територіальних параметрах.

Тема 6. Принципи картографування регіональних атласів. Розвиток регіонального лінгвістичного картографування.

Змістовий модуль II. *Специфіка українського діалектного простору. Лінгвогеографічні школи*

Тема 1. Полімовні атласи. Вивчення слов'янських мов методом лінгвогеографії. «Загальнослов'янський лінгвістичний атлас» як праця нового типу. Картографування мовних особливостей у межах сім'ї мов. Відображення міжмовних контактів на лінгвістичній карті.

Тема 2. Картографування віддалено споріднених і неспоріднених мов Європи – «Лінгвістичний атлас Європи». Картографування генетично близьких і віддалених мов регіону Карпат і суміжних територій – «Загальнокарпатський діалектологічний атлас».

Тема 3. Мовні особливості говірок південно-східного, південно-західного та північного наріч.

Відображення структурних рівнів української мови на лінгвістичних картах. Укладання питальників для збирання матеріалів до лінгвістичного атласу. Історія створення питальників та програм для збирання лінгвістичного матеріалу. Проблемні лінгвістичні атласи.

Тема 4. Наукове вивчення та дослідження українських переселенських та новостворених говірок.

Переселенські говірки як джерело вивчення активних міжмовних контактів. Відображення інтерференції на лінгвістичній карті.

Тема 5. Акцентна система як одна з диференційних ознак українського діалектного простору. Картографування акцентуаційних особливостей українських говірок. Міжмовні акцентуаційні контакти і лінгвогеографія.

Тема 6. Відображення фонетичних явищ українських говорів на лінгвістичних картах.

Картографування фонемних структур у лінгвістичних атласах. Фонетичні записи матеріалу східнослов'янських мов для *Загальнослов'янського лінгвістичного атласу*.

Тема 7. Морфологічні явища у лінгвогеографічному аспекті.

Відображення архаїчних форм на лінгвістичних картах.

Тема 8. Картографування тематичних груп лексики. Програма для збирання матеріалів до Лексичного атласу української мови.

Ізоглови угорських лексичних нашарувань в українських говорах Закарпатської обл. (на матеріалі *Лінгвістичного атласу українських народних говорів Закарпатської області УРСР*).

Етимологія і лінгвогеографія.

Тема 9. Лінгвогеографічна теорія Московської діалектологічної школи (*Діалектологічний атлас російської мови*). Білоруська школа лінгвістичної географії (*Діалектологічний атлас білоруської мови*). Лінгвістичні атласи східнослов'янських мов як джерело вивчення слов'янських мов. Відображення на лінгвістичних картах мовних особливостей перехідних говірок між українською та білоруською, українською та російською мовами.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л.	сем.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Основи лінгвістичної географії як окремого розділу мовознавства						
Тема 1. Лінгвістична географія як окремий розділ мовознавства.	6	2				4
Тема 2. Мовний ареал як основне поняття лінгвістичної географії.	6	2				4
Тема 3. Українська лінгвістична	6	2				4

географія та діалектологія.						
Тема 4. Лінгвістична карта як географічна проекція мовного простору.	6	2				4
Тема 5. Національний атлас української мови – фундаментальна праця українських діалектологів.	6		2			4
Тема 6. Принципи картографування регіональних атласів.	6	2				4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	36	10	2			24
Змістовий модуль 2. Специфіка українського діалектного простору. Лінгвогеографічні школи						
Тема 1. Полімовні атласи. Вивчення слов'янських мов методом лінгвогеографії. «Загальнослов'янський лінгвістичний атлас» як праця нового типу.	8	2	2			4
Тема 2. Картографування віддалено споріднених і неспоріднених мов Європи – «Лінгвістичний атлас Європи».	5	1				4
Тема 3. Мовні особливості говірок південно-східного, південно-західного та північного наріччя.	6	2				4
Тема 4. Наукове вивчення та дослідження українських переселенських та новостворених говірок.	5	1				4
Тема 5. Акцентна система як одна з диференційних ознак українського діалектного простору.	6	2				4
Тема 6. Відображення фонетичних явищ українських говорів на лінгвістичних картах.	6		2			4
Тема 7. Морфологічні явища у лінгвогеографічному аспекті.	6	2				4
Тема 8. Картографування тематичних груп лексики.	6		2			4
Тема 9. Лінгвогеографічна теорія Московської діалектологічної школи (<i>Діалектологічний атлас</i>	6	2				4

російської мови). Білоруська школа лінгвістичної географії (Діалектологічний атлас білоруської мови).						
Разом за змістовим модулем 2	54	12	6			36
Усього годин	90	20	10			60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
IV семестр		
1.	Національний атлас української мови – фундаментальна праця українських діалектологів.	2
2.	“Загальнослов’янський лінгвістичний атлас” як праця нового типу.	2
3.	Відображення фонетичних явищ українських говорів на лінгвістичних картах.	2
4.	Картографування тематичних груп лексики.	2
5.	Лінгвогеографічна теорія Московської діалектологічної школи (Діалектологічний атлас російської мови). Білоруська школа лінгвістичної географії (Діалектологічний атлас білоруської мови).	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Із історії лінгвістичної географії. Школи лінгвістичної географії. Наукова спадщина К.П. Михальчука.	4
2	Час і простір у лінгвістичній географії. Різновиди лінгвістичних атласів.	4
3	Закономірності й основні тенденції розвитку національної мови. Характеристика міжмовних і міждіалектних контактів.	4
4	Методи картографування лінгвістичного простору. Типи атласів. Рекартографування.	4
5	Виявлення діалектної основи української літературної мови, її взаємозв’язків із говорами на різних історичних етапах за допомогою лінгвогеографії. <i>Атлас української мови</i> як інформаційне джерело про мовлення, мову, буття українського народу в різних часових і територіальних параметрах.	4

6	Принципи картографування регіональних атласів. Розвиток регіонального лінгвістичного картографування.	4
7	<i>Загальнослов'янський лінгвістичний атлас</i> як праця нового типу. Картографування мовних особливостей у межах сім'ї мов. Відображення міжмовних контактів на лінгвістичній карті.	4
8	Картографування віддалено споріднених і неспоріднених мов Європи – <i>«Лінгвістичний атлас Європи»</i> . Картографування генетично близьких і віддалених мов регіону Карпат і суміжних територій – <i>«Загальнокарпатський діалектологічний атлас»</i> .	4
9	Відображення структурних рівнів української мови на лінгвістичних картах. Історія створення питальників та програм для збирання лінгвістичного матеріалу.	4
10	Переселенські говірки як джерело вивчення активних міжмовних контактів. Відображення інтерференції на лінгвістичній карті.	4
11	Картографування акцентуаційних особливостей українських говірок. Міжмовні акцентуаційні контакти і лінгвогеографія.	4
12	Картографування фонемних структур у лінгвістичних атласах. Фонетичні записи матеріалу східнослов'янських мов для <i>Загальнослов'янського лінгвістичного атласу</i> .	4
13	Морфологічні явища у лінгвогеографічному аспекті. Відображення архаїчних форм на лінгвістичних картах.	4
14	Програма для збирання матеріалів до лексичного атласу української мови. Етимологія і лінгвогеографія.	4

7. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

У процесі вивчення курсу “Українська лінгвогеографія” використовуються методи проблемного викладання, евристичний та пояснювально-ілюстративний методи.

Методи стимулювання й мотивації навчальної діяльності.

Під час вивчення курсу “Українська лінгвогеографія” використовуються навчальні дискусії.

8. Методи контролю

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Протягом усього терміну навчання контроль за знаннями аспірантів здійснюється під час усного опитування (індивідуального та фронтального); модульних контрольних робіт.

8.1. Модульна контрольна робота (зразок) з курсу «Лінгвістична географія»:

1. У котрій з відповідей правильно визначено поняття «мова повного територіального поширення»?
 - а) мова, що нею послуговується більша частина етносу(народу)-носія мови;*
 - б) мова, поширена серед народу-носія мови, а також серед деяких етносів та національних меншин, що населяють державу цього народу;*
 - в) мова, поширена серед представників усіх етносів та національних меншин, що населяють державу цього народу.*
2. Дати визначення поняття ізоглоса.
3. Проаналізувати типи лінгвістичних карт.
4. Розкрити ієрархію в картографуванні.
5. Вказати основні чинники підтримки функціонування української мови за межами України.
6. Назвати найвідоміші лінгвогеографічні осередки.
7. Проаналізувати питальники для збирання лінгвістичного матеріалу за структурними рівнями.

8.2. Питання для підсумкового контролю знань.

1. Лінгвістична географія як окремий розділ мовознавства.
2. Школи лінгвістичної географії.
3. Мовний ареал як основне поняття лінгвістичної географії. Час і простір в лінгвістичній географії.
4. Різновиди лінгвістичних атласів.
5. Аналіз понять мова – мовлення; мовний простір – лінгвістичний простір.
6. Зв'язок між мовним часом і мовним простором. Антиномії синхронія – діяхронія, статика – динаміка, синтагматика – парадигматика.
7. Закономірності й основні тенденції розвитку національної мови.
8. Явища й тенденції – основа формування дискретних (замкнених, переважно *системних*) ареалів, континуальних (незамкнених, властивих зонам міжмовних і міждіалектних контактів, зонам міграцій) та змішаних.
9. Типи лінгвістичного картографування: дворівневе, додаткове.

10. Методи картографування лінгвістичного простору. Прийом рекартографування.
11. Типологія лінгвістичних ареалів: конфігурація ареалів (неперервний – розірваний); величина (великий – середній – малий); кількість і характеристика мов, які входять в ареал, а також його типи (споріднені – неспоріднені, полілінгвальні – монолінгвальні); динаміка ареалу; територіальна співвіднесеність з центральним ареалом (суміжний – латеральний – дистантний).
12. Атлас української мови як інформаційне джерело про мовлення, мову, буття українського народу в різних часових і територіальних параметрах.
13. Специфіка українського діалектного простору.
14. Взаємонакладання латеральних частин ареалів, маргінальних ареалів суміжних просторових конструкцій. Зони діалектних вібрацій, зони перехідності, зони змішаності, особливі діалектні утворення.
15. Принципи картографування для регіональних атласів. Аналіз регіональних атласів.
16. Загальнослов'янський лінгвістичний атлас як праця нового типу.
17. Відображення структурних рівнів української мови на лінгвістичних картах. Укладання питальників для збирання матеріалів до лінгвістичного атласу. Історія створення питальників, програм для збирання лінгвістичного матеріалу.
18. Наукове вивчення та дослідження українських переселенських говірок.
19. Лінгвогеографічна теорія Московської діалектологічної школи. Діалектологічний атлас російської мови.
20. Білоруська школа лінгвістичної географії. Діалектологічний атлас білоруської мови як джерело вивчення слов'янських мов. Ізоглоси мовних явищ української і білоруської мов, їх інтерпретація.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
Підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта	50
	2. Модульна контрольна робота (МКР)	50

10. Шкала оцінювання: національна та ECTS

(підсумковий контроль – залік)

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ECTS	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

11. Методичне забезпечення

У процесі вивчення курсу “Українська лінгвогеографія” використовуються лінгвістичні атласи, лінгвістичні карти, фонозаписи з «Українського діалектного фонофонду», діалектні тексти, зразки діалектних картотек та питальників.

12. Рекомендована література

Основна

1. Ареальные исследования в языкознании и этнографии : язык и этнос / [отв. ред. Н. И. Толстой]. – Л. : Наука, 1977. – 263 с.
2. Бородина М. А. Проблемы лингвистической географии / М. А. Бородина. – Л. : Наука, 1966. – 220 с.
3. Ващенко В. С. Лінгвістична географія Наддніпрянщини : лексичні матеріали / Василь Семенович Ващенко. – Дніпропетровськ, 1968. – 158 с.
4. Ващенко В. С. З історії та географії діалектних слів / В. С. Ващенко. – Харків : Вид-во ХДУ ім. О. М. Горького, 1962. – 176 с.
5. Взаимодействие лингвистических ареалов: теория, методика и источники исследования / [под ред. М. А. Бородиной]. – Л. : Наука, 1980. – 271 с.
6. Герман К. Ф. Українські говірки Північної Буковини в історичному та лінгвогеографічному аспектах. Фонетика, фонологія / К. Ф. Герман. – Чернівці : Рута, 1995. – 400 с.
7. Гриценко П. Ю. Ареальне варіювання лексики / П. Ю. Гриценко. – К. : Наукова думка, 1990. – 272 с.

8. Гриценко П. Ю. Початковий етап вітчизняної лінгвогеографії / П. Ю. Гриценко // Славянские языки, письменность и культура : Сборник научных трудов. – К. : Наук. думка, 1993. – С. 75–87.
9. Гриценко П. Ю. Напрями розвитку лінгвістичного картографування в Україні / П. Ю. Гриценко // Національне картографування: стан, проблеми та перспективи розвитку. Збірник наукових праць. Присвячується 85-річчю заснування Державної картографічно-геодезичної служби України. – К., 2003. – С. 72–79.
10. Гриценко П. Е. Архаические диалектные зоны славянского континуума (по данным *Общеславянского лингвистического атласа*) / П. Е. Гриценко // XIV Міжнароден славистички конгрес (Охрид, Р. Македонија / 10–16 септември 2008). Зборник на резимеа. I том. Лингвистика. – Скопје, 2008. – С. 225–226.
11. Гриценко П. Ю. Изоглоссирование как прием исследования восточнославянского континуума // Актуальные проблемы русской диалектологии и исследования старообрядчества. Тезисы докладов Международной конференции 19–21 октября 2009. – М., 2009. – С. 61–64.
12. Гриценко П. Ю. Грамматический портрет диалекта / П. Е. Гриценко // Исследования по славянской диалектологии. 16. Грамматика славянских диалектов. Механизмы эволюции. Утраты и инновации. Историко-типологические явления. – М., 2013. – С. 9–36.
13. Гриценко П. Ю. *Загальнослов'янський лінгвістичний атлас* – новий етап дослідження слов'янських мов / П. Ю. Гриценко // Вісник НАН України, 2014, № 6. – С. 21–30.
14. Дзендзелівський Й. О. Засади укладання регіональних атласів слов'янських мов / Й. О. Дзендзелівський. – К. : Вид-во Академії наук Української РСР, 1963, 1963. – 43 с.
15. Дзендзелівський Й. О. Деякі питання методики і теорії інтерпретації лінгвістичних карт / Й. О. Дзендзелівський // Праці XI республіканської діалектологічної наради. – К. : Наукова думка, 1965. – С. 20–39.
16. Жилко Ф. Т. Діалектологічний атлас української мови. Проспект / Ф. Т. Жилко. – К., 1952. – 40 с.
17. Карпенко Ю. О. Глибокі дослідження в галузі лінгвогеографії / Ю. О. Карпенко // Мовознавство. – 1986. – № 2.
18. Коць-Григорчук Л. Лінгвістично-географічне дослідження українського діалектного простору / Лідія Коць-Григорчук. – Нью-Йорк; Львів, 2002. – 268 с.
19. Мартинова Г. І. Лінгвістична географія Правобережної Черкащини / Г. І. Мартинова. – Черкаси : Відлуння, 2000. – 265 с.
20. Матвіяс І. Г. Засади картографування матеріалів до атласу української мови / І. Г. Матвіяс // Праці XI республіканської діалектологічної наради. – К. : Наукова думка, 1965. – С. 13–19.
21. Михальчук К. П. Наречия, поднаречия и говоры Южной России в связи с наречиями Галичины / К. П. Михальчук // Труды

- этнографическо-статистической экспедиции в Западно-русский край: Материалы и исследования. – Т. 7. – СПб., 1872. – 453–512.
22. Общеславянский лингвистический атлас. Материалы и исследования. Сборник научных трудов. – М., 1965–2011.
23. Проблеми сучасної ареалогії / [відп. ред. П.Ю. Гриценко]. – К. : Наукова думка, 1994. – 341 с.
24. Пшеничнова Н. Н. Лингвистическая география (по материалам русских говоров) / Н. Н. Пшеничнова. – М. : ИД «Азбуковник», 2008. – 220 с.
25. Українська лінгвістична географія / [відп. ред. Ф. Т. Жилко]. – К. : Наукова думка, 1966. – 156 с.

Додаткова

1. Бернштейн С. Б. Из проблематики диалектологии и лингвогеографии / С.Б. Бернштейн. – М. : Индрик, 2000. – 352.
2. Вендина Т.И. Русские диалекты в общеславянском контексте (лексика) / Т.И. Вендина. Институт славяноведения РАН. – М., 2009. – 532 с.
3. Гриценко П. Ю. Загальнослов'янський лінгвістичний атлас як джерело вивчення культури слов'ян / П. Ю. Гриценко // Комплексне дослідження духовної культури слов'ян. Колективна монографія. – К., 2004. – С. 13 – 26.
4. Гриценко П. Ю. Лексико-семантична система в ареальному аспекті / П. Ю. Гриценко // Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі. XV республіканська діалектологічна нарада : тези доп. і повід. – Житомир, 1983. – С. 36 – 38.
5. Гриценко П. Ю. Лінгвістичне картографування і проблеми словотворення / П. Ю. Гриценко // Відображення історії та культури народу в словотворенні. – К., 2010. – С. 365 – 372, карта.
6. Гриценко П. Ю. Carpatho-balkanica 2. Українсько-хорватські паралелі на картах Загальнослов'янського лінгвістичного атласу / П. Ю. Гриценко // Лемківський діалект у загальноукраїнському контексті. *Studia methodologica*. – Вип. 27. – Тернопіль. – С. 5–12.
7. Дзендзелівський Й. О. Українсько-західнослов'янські лексичні паралелі / Й. О. Дзендзелівський. – К. : Наукова думка. – 1969. – 210 с.
8. Клепикова Г. П., Усачева В. В. Лингвогеографические аспекты семантики слова *žito в славянских языках / Г. П. Клепикова, Усачева В. В. // Общеславянский лингвистический атлас. Материалы и исследования. – М., 1965. – С. 148 – 171.
9. Кобиринка Г. С. Український діалектний наголос у лінгвогеографічному аспекті / Г.С. Кобиринка // Діалектологічні студії. 6: Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації / [відп. ред. П. Ю. Гриценко, Н. В. Хобзей]. – Львів, 2006. – С. 253–259.
10. Мартынов В.В. Язык в пространстве и времени. К проблеме глоттогенеза славян. Издание второе / В.В. Мартынов. – М. : Едиториал УРСС, 2004. – 112 с.

11. Мораховская О. Н. К методике картографирования сложных лексико-семантических различий / О. Н. Мораховская // Лингвогеография, диалектология и история языка. – Кишинев : Штиница, 1973. – С. 36–41.
12. Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей. З приложенням 5 діялектологічних мап. Частина І. Звучня і Морфологія / І. Панькевич. – Прага, 1938. – 549 с.
13. Український діалектний фонофонд [упорядники: Гриценко П. Ю., Малахівська О. А., Поістогова М. В.]. – К., 2004. – 169 с.
14. Шевельов Ю. Про генетизм у діалектологічній концепції К. Михальчука // Проблеми сучасної ареалогії / Ю. Шевельов; Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – К. : Наукова думка, 1994. – С. 11–19. 16.
15. Шерех Ю. Всеволод Ганцов; Олена Курило / Ю. Шерех. – Вінніпег : УВАН, 1954. – 78 с. 19.
16. Шерех Ю. Кость Михальчук : 21.12.1840 – 7.4.1914 / Ю. Шерех. – Вінніпег, 1952. – 39 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://www1.nas.gov.ua/institutes/ium/Structure/Departments/Department4/Pages/references.aspx>
<http://www.slavatlas.org/>

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут української мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Інституту української мови

НАН України

д.ф.н., проф. Гриценко П.Ю.

«04» лютого 2020 р.

ДОДАТОК

ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛІНГВІСТИЧНА ГЕОГРАФІЯ

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни «Лінгвістична географія» рекомендовано на засіданні відділу діалектології (протокол № 1 від «09» січня 2020 року)

Затверджено на засіданні вченої ради Інституту української мови НАН України «04» лютого 2020 року (протокол № 1)

12. Рекомендована література

Додаткова література з діалектології

1. Діалекти в синхронії та діахронії: Трансформація діалектного континууму і проблеми лінгвоекнології / Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – К.: КММ, 2017. – 518 с.
2. Кобиринка Г.С., Рябець Л.В. Українська діалектологія: витоки та перспективи / Г.С. Кобиринка, Л.В. Рябець // Українська мова. – № 4. – 2018. – С. 92–100. (0,6 а.а.)
3. Студії з діалектології. Матеріали і дослідження / Відп. ред. П. Ю. Гриценко. – К.: КММ, 2017. – Вип. 1. – 284 с.
4. Хобзей Н. Наукові студії: діалектологія, етнолінгвістика, лексикографія / Упоряд. О. Сімович. – Львів, 2019. – 832 с.

Словники, атласи, хрестоматії

1. Волинські говірки Хмельниччини. Збірник діалектних текстів : навч.-метод. посіб. / Упоряд. : Коваленко Н.Д., Коваленко Б.О. – Кам'янець-Подільський : ТОВ «Рута», 2019. – 344 с.
2. Голянич М.І. Мовний портрет села Тюдів. Словник. У 2-х т. Том І. А–М. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2018. – 1000 с.
3. Грицак М.А. Матеріали до Словника українських говірок Закарпатської області. Вип. 1: А–Б / За ред. П.Ю. Гриценка. – К.: КММ, 2017. – 320 с.
4. Гуцульська діалектна лексика та фраземіка в українській художній мові. Словник: У 2-х т. / Відп. ред. В. Грещук. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. – Т. 1. – 584 с.
5. Коваленко Н. Фразеологічний словник подільських і суміжних говірок. – Кам'янець-Подільський, 2019, – 412 с.
6. Словник українських говірок Бузько-Інгульського межиріччя: близько 20000 діалектизмів / НАН України; Ін-т укр. мови, Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О. Сухомлинського; уклад. Л. С. Спанатій, А.П. Супрун, М.Ф. Тимченко; за заг. ред. Л.С. Спанатій; наук. ред. П.Ю. Гриценко. – Миколаїв: Іліон, 2018. – 875 с.
7. Фразеологізми в ідіостилі Анатолія Свидницького. Словник / Відп. ред. П.Ю. Гриценко; уклад.: Коваленко Б.О., Коваленко Н.Д. – Кам'янець-Подільський, 2019. – 360 с.

Основна література з ономастики

Студії з етимології та ономастики. 2015-2016 / [відп. ред. О.П. Карпенко]. – К., 2017. – 291 с.

Студії з ономастики та етимології. 2017-2018 / [відп. ред. В.П. Шульгач]. – К., 2018. – 320 с.

Ономастичні словники

Вербич С.О. Назви поселень Чернівеччини: історико-етимологічний словник. – Чернівці: Букрек, 2019. – 208 с.

Габорак М. Прізвища Галицької Гуцульщини. Етимологічний словник. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2019. – 584 с.

Іваненко О.В. Назви поселень Сумщини. Історико-етимологічний словник. – К.: КММ, 2017. – 336 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://www.slavatlas.org/>

Лінгвістична географія

12. Рекомендована література

Основна

Гриценко П.Ю., Кобирина Г.С., Ткачук М.М. Український діалектний простір у базі даних *Загальнослов'янського лінгвістичного атласу* // Українська мова. № 4 (72). – 2019.